



CNT: 1910-1934

L'any passat es van celebrar els 100 anys de la CNT. Actualment però, hi ha un sector a CGT que s'autodenomina anarquista i reproduïx, cent anys després, els mateixos debats interns que va tenir CNT. Amb la diferència que ara, per a fer-ho es justifiquen en una esbiaixada versió dels orígens de l'anarcosindicalisme, o en reiterats oblits de responsabilitats històriques. Així, per exemple, no diuen que l'anarcosindicalisme va plantejar històricament la unió amb altres corrents en la lluita i només el sector més individualista s'hi va negar. O tampoco analizen las responsabilidades de la posición sectoria de la CNT en la mayoría del estado, ante la revolución de octubre de 1934 que, al no participar de la revolución, dejó solos ante la represión a los luchadores asturianos –incluidos sus propios hermanos de la CNT-. O tampoc analitzen les responsabilitats de la posició sectària de la CNT en la major part de l'Estat, davant la revolució d'octubre de 1934 que, en no participant en la revolució, va deixar sols davant la repressió els i les lluitadores asturians –inclosos els seus germans de la CNT asturiana-.

Nosaltres diferenciem la CNT, l'organització sindical més gran d'aquella època, del que van ser els seus dirigents i les concepcions dels seus corrents interns. Per això, en aquest suplement també volem retre homenatge a la CNT i a tots aquells/es cenetistes que van donar la vida per una societat sense classes, els i les que van caure en les vagues de principis del segle XX, els assassinats/des per les bales del gangsterisme patronal o de la dictadura de Primo de Rivera, els i els que van morir defensant la causa dels i les treballadores en la lluita contra el govern republicà, els que van ser afusellats/des a Astúries el 34, els i les caigudes en els combats contra l'exèrcit feixista de Franco, els i les assassinades per l'estalinistes durant la guerra civil, els i les executades en els afusellaments franquistes, els i les que van morir a l'exili i tothom que va donar la vida per la CNT i per l'alliberament dels treballadors i treballadores. Des d'aquest marc de respecte, Lluita Internacionalista volem analitzar amb una visió històrica què va passar a CNT fins a la revolució asturiana de 1934.

Per la reconstrucció de la IV Internacional

1910. II Congrés de Solidaritat Obrera. Congreso de Constitución de la CNT

Solidaritat Obrera (SO), el 1907 com a Federació Local de les societats obreres de la ciutat de Barcelona, va eixamplar de seguida el seu àmbit d'actuació fins a ser provincial el març de 1908 i catalana el setembre del mateix any. Solidaritat Obrera no era un sindicat anarquista. Era el fruit d'anys de treball pacient, d'un petit nucli de socialistes, amb alguns anarquistes que accepten la idea, i li donen un significat ideològic, probablement tant per la influència del *lerrouxisme* en la classe obrera, com pels desastrosos resultats del terrorisme recolzat pels anarquistes. Hi ha un acord tàcit entre socialistes i anarquistes perquè el secretariat de SO no estigui en mans de cap dels dos corrents. A més el PSOE ja ha constituït la seva central sindical a nivell estatal, la UGT, i és hostil a no controlar una organització sindical dels i les treballadores. Podem parlar del naixement de l'anarcosindicalisme com un nou corrent.

Del 30 d'octubre a l'1 de novembre de 1910, SO va convocar un Congrés Obrer Nacional al Teatre Belles Arts de Barcelona, on es va aprovar saltar de l'àmbit català a l'estatal espanyol amb el nom de Confederació Nacional del Treball (CNT).

El que defineix la CNT en la seva fundació no és l'essència anarquista, indubtablement molt important entre els seus dirigents -no tant entre els treballadors/es afiliades-, sinó la de la lluita de la classe obrera nacional i internacional, de la dona treballadora -un punt àmpliament discutit al congrés-, la solidaritat amb els presos, els mètodes d'enfrontament amb la patronal,...

Confondre el congrés de constitució de CNT amb el d'un moviment anarquista és un error: els anarquistes, com en altres moments els trotskistes o els socialistes, van fundar un sindicat per unir els i les treballadores en la lluita per la seves reivindicacions laborals. En el cas de la CNT és molt important, perquè la direcció de la UGT era una direcció molt receptiva als acords amb la patronal, de caràcter conciliador, perquè creia que la burgesia encara tenia



de la UGT en una sola organització sindical. (vegeu el requadre)

El 1914 esclata la Primera Guerra Mundial i milions de treballadors/

es moren al camp de batalla. A l'Estat espanyol el sentiment de solidaritat dels i les treballadores davant el sofriment dels i les seves germanes, posa totes les organitzacions obreres davant d'una prova de foc. La majoria del PSOE pren partit pel bàndol dels aliats i va fer de l'interès nacional la seva divisa, com tots els partits socialistes europeus afiliats a la Segona Internacional, que prenen posició per la seva burgesia. Hi ha dues posicions dins de l'anarquisme espanyol. La majoritària a la CNT és la representada per Anselmo Lorenzo¹ que planteja la necessitat d'una pau sense vencedors ni vençuts que només pot aconseguir-se mitjançant la revolució social, que incideix en la culpabilitat del capitalisme i els seus governs i dona suport a les posicions de l'esquerra de Zimmewald² (Lenin). L'altra posició és sustentada per Federico Urales³ i és favorable als aliats, que considera progressius davant de l'Entesa, coincidint amb la posició de l'ala majoritària del PSOE. Aquestes dues posicions són les mateixes que es reproduïxen en l'anarquisme mundial: l'aliadòfila signada per Kropotkin⁴ i la revolucionària impulsada per Malatesta⁵ i els anarquistes més militants enfront dels anarquistes de despatx.

Uns quants dictàmens del I Congrés de CNT

1^a ponència, tema 3^o: *“És de necessitat o convenient per al sindicalisme que la Solidaritat Obrera passi a ser una confederació nacional?”. El dictàmen diu: “Que es constitueixi una Confederació General del Treball Espanyola, que estarà integrada temporalment per totes les Societats no adherides a la UGT, amb la condició que una vegada constituïda la Confederació General del Treball Espanyola es procuri arribar a un acord entre les dues Federacions a fi d'unir tota la classe obrera en una sola organització”. El I congrés de la CNT acorda la creació d'un diari de l'organització, Solidaritat Obrera, i es manifesta per l'abolició del treball infantil, del treball a preu fet, la jornada de vuit hores, la igualtat entre homes i dones en el salari i se solidaritza amb les vagues de les i els obrers de Sabadell (Barcelona), ferroviaris francesos i treballadors argentins i acorda crear una comissió pro presos. Els dictàmens són una autèntica oda a la lluita dels i les treballadores a nivell estatal i internacional.*

certa capacitat de canvi revolucionari. El congrés de constitució de la CNT és doncs, també, una reacció a la política de claudicació del PSOE, majoritari en la direcció de la UGT, però no la confon amb la seva base treballadora, sinó que, gairebé com a primera mesura del congrés es planteja la unitat sindical amb els treballadors/es

Notes

1. Anselmo Lorenzo Asperilla: conegut com «l'avi de l'anarquisme espanyol», va ser un dels primers anarquistes a l'Estat. El 1871 va participar amb Francisco Mora i Tomás González Morago com a secció espanyola de la I Internacional, en la conferència de Londres, defensant una postura no marxista. El 1910 va participar en el congrés de fundació de la CNT.

2. Conferència de Zimmerwald: del 5 al 8 de setembre de 1915 a Zimmerwald, Suïssa, es va reunir l'esquerra socialista que s'oposava a la I Guerra Mundial. En aquesta conferència Lenin dóna la seva posició davant d'una guerra que conside-

ra favorable a l'imperi, i planteja com a solució la revolució.

3. Federico Urales: pseudònim de Juan Montseny (1864-1942), va ser un destacat anarquista català. Processat a Montjuïc (1896-97), va ser empresonat i després desterrat. Va morir a l'exili francès. Pare de Federica Montseny. Va polemitzar amb Salvador Seguí per la signatura d'aquest, en nom de la CNT, del manifest davant la vaga revolucionària de 1917 al costat de Largo Caballero per la UGT.

4 . Piotr Alexeievich Kropotkin: revolucionari i teòric de l'anarquisme rus. Nascut en una família aristocràtica, es va dedicar a la carrera militar. El 1872 es va

afiliar a la I Internacional (AIT), dins de la qual va donar suport al corrent anarquista de Bakunin contra el lideratge de Marx. Només esclatar la Revolució russa (1917) va tornar a Rússia i de seguida va començar a criticar el caràcter dictatorial del poder bolxevic. Va morir quan intentava formar un grup polític d'inspiració anarquista a Rússia.

5. Errico Malatesta: va ser un dels grans teòrics de l'anarquisme, va batre el rècord de judicis i presons i va impulsar l'anarquisme a l'estat espanyol. El 1932 mor enmig de mil penyalitats (fam, ostracisme, interdicció civil, etc) a les quals Mussolini el va sotmetre amb especial sadisme.

La vaga general revolucionària de 1917

Al maig de 1916 la CNT va tenir una assemblea a València que va fer coincidir amb un congrés de la UGT a Madrid. En tot dos congressos es planteja el mateix, convocar una campanya d'agitació per fer baixar els preus dels aliments vitals que havien sofert un augment enorme i contra la guerra del Marroc. Aquest front únic impulsat per la CNT va donar com a fruit el pacte de Saragossa amb la UGT i el seu resultat van ser els dos majors moviments generals dels treballadors/es en la història del moviment obrer espanyol: la vaga general de 24 hores de novembre de 1916 contra l'encariment de la vida i la vaga general revolucionària del 17.

La vaga general de 1916 té molta importància perquè és la primera vegada que a nivell estatal CNT i UGT responen unitàriament a la crisi econòmica. Aquesta vaga no rep cap resposta del govern i així el 27/03/17 CNT i UGT signen un manifest conjunt i celebren un acte a Madrid en el qual parlen de «la vaga gene-

ral, sense termini definit d'acabament, com l'arma més poderosa per reivindicar els seus drets», «que procediran adoptar totes les mesures que considerin adequades per a l'èxit de la vaga general, perquè estan preparats pel moment que hagi de començar aquest moviment». Els signants del manifest van a la presó i tot i que són alliberats una setmana després, se suspelen les llibertats. Aquest pacte revolucionari, que és criticat pel moviment anarquista que encara no està a la CNT (Urales, García Birlán...), es produeix enmig d'una gran crisi econòmica i política a nivell internacional -producte de la caiguda del règim tsarista a Rússia- i a l'Estat espanyol un clima de radicalisme obrer amb cada vegada més lluites, que fan caure el govern de García Prieto – substituït per Eduardo Dato- i una enorme tensió entre Catalunya i l'Estat central. La vaga general s'inicia el 13 d'agost i dura tres dies i és molt durament reprimida pel govern de Dato que envia l'exèrcit,

assassina 71 obrers i empresona els dirigents. Però són alliberats per una amnistia general el 18, després de les eleccions legislatives en les quals els mateixos dirigents de la UGT empresonats són elegits diputats. Barcelona, la ciutat antisocialista per excel·lència, tria diputat el líder de la UGT Largo Caballero.

El fracàs de l'intent revolucionari deixa una experiència amargant a la CNT, perquè s'ha deixat la pell en la vaga per acabar sentint el socialista Indalecio Prieto dir al Parlament de Madrid que «és cert que vam donar armes al poble i que hauríem pogut guanyar la batalla, però no li vam donar municions. Per tant, de què us queixeu?». Aquesta utilització per part del PSOE va reafirmar l'apoliticisme en la CNT, cosa que la va dur a negar-se a presentar-se a les eleccions i a considerar una traïció que un obrer utilitzés el parlament com a tribuna per a les lluites i la revolució, i deixant el terreny lliure, servint en safata als socialistes l'acta de diputat per Barcelona.

La vaga de la Canadencia i la vaga general

La vaga de la Canadencia va venir precedida de l'ambient que la revolució era imminent, amb l'eco de la revolució russa d'una banda, i de l'altra amb els més de cent sindicats que s'uneixen a la CNT, i la incorporació dels obrers del camp, que van fer que la CNT passés de 75.000 afiliats/des a 345.000 a finals del 18. Però també va venir precedida per una ofensiva burgesa en tota regla: el govern de Romanones va suspendre les garanties constitucionals, duent els sindicats a la clandestinitat, tancant-los els locals, prohibint-ne els òrgans

de premsa, i empresonant la majoria dels dirigents cenetistes.

A finals del 19 l'empresa elèctrica La Canadencia va abaixar els salaris d'alguns empleats amb l'excusa de passar-los de temporals a fixos i va acomiadar vuit treballadors afiliats a la CNT com a mesura contra la sindicalització obrera. El 5 de febrer de 1920 va començar la vaga per la

readmissió dels acomiadats, l'augment de salaris i el cessament



de la repressió contra els treballadors/es. El 17 es va afegir a la vaga el tèxtil (20.000 obrers/es) reclamant el reconeixement dels sindicats, la jornada de 8 hores i el salari íntegre en cas d'accident. El 21 la vaga es va fer general a tot el sector de l'electricitat. El 6 de març les empreses van amenaçar que si els i les treballadores no es presentaven al lloc de treball serien acomiadades. Llargues fileres d'obrers/es van ser enviades a la presó. El dia 12 la parització dels serveis públics va ser total, el govern va militaritzar les empreses i va declarar l'estat de guerra al mateix temps que començava a negociar.

El 17 es va arribar a un acord amb l'empresa d'augment de salaris, jornada de vuit hores i pagament dels salaris de vaga. La victòria davant l'empresa va ser total: l'11 d'abril ho reconeixia el govern de Romanones decretant la jornada de 8 hores per a tots els oficis.

No obstant això, el govern va acceptar només la llibertat dels detinguts que no tenien obert un procés judicial, però no dels que sí

que en tenien.

El 19 a la plaça de toros de les Arenes es va reunir una assemblea de 20.000 obrers/es per decidir la posició. Salvador Seguí i el corrent anarcosindicalista van proposar tornar a la feina perquè la victòria sindical era total: l'assemblea va esbrincar els dirigents sindicals i va exigir -instigada pel sector anarquista- l'alliberament de tots els presos. Seguí va plantejar que anar més enllà -pels presos- era començar una revolució que considerava que en aquell moment no tenia possibilitats de triomf. Però Seguí va acabar cedint i va fer la proposta d'incorporar-se a la feina i, si en un termini de 72 hores no s'havien alliberat tots els presos, reiniciar la vaga. Es va aprovar per unanimitat.

La burgesia es va sentir humiliada i el govern no va alliberar els presos. El 24 de març es va declarar la vaga general a la província de Barcelona, l'exèrcit va sortir al carrer i va tornar l'estat de guerra. El 25 es van suspendre les garanties constitucionals a tot l'Estat. La consigna de la direcció anarcosindicalista de la CNT

va ser que no hi hagués violència: no hi va haver barricades obreres, l'exèrcit va dominar el carrer però ningú no va treballar. El 29 la patronal no va pagar els salaris i va exigir la rendició dels sindicats. El 30 a la plaça Catalunya, en una missa armada, la burgesia va exigir els carnets obrers com a rendició, va augmentar la repressió i va assassinar diversos obrers. La CNT va estendre la vaga general a tota Catalunya i el 2 d'abril es van suspendre els sindicats. Però la vaga va anar perdent força i el 7 d'abril, llevat dels obrers metal·lúrgics i de la construcció, es va reprendre el treball a la resta de sectors i la Federació patronal de Barcelona es va declarar victoriosa en aquesta lluita.

La disputa a la CNT va ser: seguim amb la vaga fins que els presos surtin al carrer -els sectors anarquistes- o parar-nos en la victòria obrera de la Canadenca per ser més forts i fer sortir els presos més tard -Seguí amb els anarcosindicalistes-. Amb la derrota de la vaga general va començar el pistolisme patronal i d'estat. I altre cop el terrorisme obrer.

La CNT davant de la revolució russa i el II Congrés de la CNT

Manuel Buenacasa, un destacat militant anarquista de l'època, en la seva obra «El Moviment obrer espanyol 1886-1926», recorda «Qui a Espanya - essent anarquista- menyspreava dir-se a si mateix bolxevic?». Amb motiu del balanç del primer any de la revolució, Solidaritat Obrera va publicar en portada ni més ni menys que un article de Lenin, el títol del qual és «Un any de dictadura proletària: 1917-1918. L'obra social i econòmica dels Soviets russos», acompanyat d'una nota de *La Soli* en la qual es defensa la dictadura del proletariat, assenyalant la importància de la labor transformadora «que en tots els ordres de la vida han realitzat els treballadors russos, en un any tan sols que fa que ells són els amos del poder». Igualment es qualifica d'herois els bolxevics: «Idealistes sincers, però homes pràctics i realistes alhora, el menys que podem desitjar és que a Espanya es produeixi una transformació tan profunda almenys com a Rússia, i

per això és necessari que els treballadors espanyols, manuals i intel·lectuals, segueixin l'exemple



d'aquells herois bolxevics» (*Soli*, 24 de novembre de 1918).

L'atractiu de la revolució d'octubre fa que els bolxevics formin la III Internacional el 4 de març de 1919, amb l'objectiu de la supressió del capitalisme al món i la transformació socialista mitjançant la dictadura del proletariat, l'abolició de les classes socials i la realització del socialisme internacional com a primer pas cap al comunisme. *La Soli* dirà: «Fracassada per la traïció d'una gran part dels seus representants més significats, la Primera i la Segona In-

ternacional, ha de formar-se la Tercera, a força de potents organitzacions exclusivament de classe, per posar fi, amb la revolució, al sistema capitalista i el seu fidel sostenidor, l'Estat» (*Soli*, Octubre 1918).

Del 10 al 18 de desembre de 1919 es va reunir a Madrid el II congrés de la CNT, que va discutir a fons i va resoldre en la 7ena ponència, tema 48: **1r** Que el segon Congrés de la Confederació Nacional del Treball s'unís incondicionalment a la Revolució russa, donant-li suport amb tots els mitjans morals i materials que estiguin al seu

abast. PROPOSICIONS ACORDADES. «PRINCIPIS, TÀCTIQUES I FINALITATS»

1r Que la Confederació Nacional del Treball es declari una ferma defensora dels principis que informen la I Internacional, sostinguts per Bakunin «COMUNISME LLIBERTARI».

2n Declara que s'adhereix, i provisionalment, a la Tercera Internacional, pel caràcter revolucionari que la presideix, mentre s'organitza i celebra el Congrés Internacional a

Espanya, que ha d'assentar les bases per les quals ha de regir-se la veritable Internacional dels treballadors.»

Un equilibri difícil el dels dirigents de la CNT: d'una banda declaren que el seu fi és el comunisme llibertari basat en els principis de Bakunin i la I Internacional¹ però de l'altra s'adhereixen a la III Internacional de Lenin i Trotski. Poc després el Comitè Nacional de la CNT va designar una delegació de tres militants per anar a Moscou. Però només Àngel Pestaña² va poder arribar-hi a finals de juny de 1920, on es va pronunciar per la creació de la Internacional Sindical Roja³ (ISR) i va signar la crida del II Congrés de la III Internacional amb Lenin i Trotski. No obstant això, davant la repressió que van patir els anarquistes a la URSS, Pestaña va escriure un informe negatiu sobre la III Internacional que quan va tornar va ser clau perquè la CNT fes un gir respecte Rússia i els bolxevics.

L'altre gran tema del II Congrés de la CNT són les relacions amb la UGT. Es plantegen dues posicions, la minoritària -169.125 vots- impulsada per la delegació asturiana, reclama la creació d'un sol sindicat amb la UGT, sindicats d'oficis... «*Considerant que la unió del proletariat espanyol en un sol organisme nacional és de necessitat imperiosa per aconseguir més ràpidament les seves reivindicacions econòmiques i socials, i que aquest organisme ha de ser completament independent i autònom de tota comunitat política; Considerant que molts treballadors federats en la Unió General, i nombrosos sindicats obrers locals que no pertanyen a cap dels dos organismes nacionals, anhelen vehementment estrènyer els llaços de solidaritat i companyonia amb tots els proletaris que lluiten sense treva per abolir el règim d'explotació i privilegi capitalista*».

La majoritària -amb 323.955 vots-, presentada per Valero, diu: «*Considerant que les tàctiques i el contingut ideològic de la CNT i de la UGT són diametralment oposats i estan completament definits i, per tant, no són ignorats per ningú, els Sindicats que subscriuen entenen que no s'ha d'anar cap a la fusió dels dos organismes, sinó a l'absorció dels elements que integren la UGT. A més, els que proposen demanen al Congrés que es redacti un manifest dirigit a tots els treballadors d'Espanya, concedint-los un termini de tres mesos per ingressar a la Confederació Nacional i declarant al marge de la Confederació Nacional els obrers que tres mesos després de celebrat el Congrés no s'hi hagin incorporat*».

La proposició majoritària és la que marca el ritme de la CNT, suavitzada en l'últim moment, perquè inicialment donava un termini de tres mesos perquè tots els obrers s'afiliessin a la CNT o se'ls declarava grocs.

El congrés de la Comèdia de Madrid de 1919, II de la CNT, és una lluita dels sectors

Andreu Nin i la CNT

Entre 1919 i 1921 Andreu Nin⁴ va militar activament a la CNT. Potser van ser els anys més durs pel moviment obrer espanyol, especialment a Catalunya. La patronal catalana, arraconada per un moviment obrer poderós i combatiu, havia organitzat els seus *Sindicats Lliures*. Els seus pistolers, protegits per les autoritats civils i militars, assassinaven els militants obrers més destacats. Salvador Seguí⁵, Evelio Boal⁶, Josep Canela i més de 500 sindicalistes van caure assassinats per les bales dels pistolers del *Lliure*. Mort Evelio Boal el març de 1921, Andreu Nin el va substituir a la secretaria



general de la CNT. Nin i Canela van ser víctimes d'un atemptat, en el qual va ser assassinat Canela. Nin va ser empresonat diverses vegades i, com els altres dirigents de la CNT, va haver d'actuar freqüentment en una clandestinitat plena de perills.

L'abril de 1921 es va celebrar clandestinament un Ple Nacional de la CNT. Els dirigents russos havien convidat la CNT a enviar una delegació al III Congrés de la Internacional Comunista i al congrés de fundació de la Internacional Sindical Roja, una organització que havia de reunir els sindicats revolucionaris del món. El Ple va acceptar les invitacions i va nomenar una delegació encapçalada per Andreu Nin i Joaquín Maurín⁷. Encara que després del retorn de Pestaña de Moscou els adversaris de la III Internacional s'havien reforçat considerablement, la decisió del ple va ser respectada.

No és com plantegen històricament els anarquistes que mitjançant un *putsch*, i aprofitant que la majoria de la direcció de la CNT estava la presó, Andreu Nin va usurpar el secretariat general de CNT contra la majoria dels anarquistes. Nin fins aleshores es considerava anarcosindicalista, i va ser l'impacte de la revolució russa el que el va impulsar a posicions bolxevics. Aquest impacte va ser enorme també al PSOE i la UGT, fins el punt que els partidaris de la revolució russa, al costat de les joventuts socialistes, van abandonar el PSOE i van crear el PCE afiliant-se a la III Internacional -fins aleshores no hi havia cap Partit Comunista a l'Estat Espanyol- i una delegació del PSOE va visitar la Rússia revolucionària. Una revolució que encara no havia estat traïda i convertida en el poder d'una casta burocràtica privilegiada i una presó de pobles amb Stalin al capdavant. Nin no era un comunista usurpador dins de la CNT, sinó un membre de l'organització obrera, íntim amic de Salvador Seguí, impactat per la derrota de la burgesia i la primera revolució triomfant al planeta.

La CNT va ser un sindicat on no només tenien cabuda els anarquistes, també altres sindicalistes, i molts i moltes obreres lluitadores. Els i les trotskistes reivindicuem el nom de CNT com el més dinàmic d'aquesta època. I no perquè els anarquistes perdessin la direcció de CNT poden acusar als altres d'usurpadors.

El 1922 la Conferència Nacional de la CNT reunida a Saragossa abandona la Internacional Comunista i la ISR. Del 25/12/22 al 2/1/23 es reuneixen a Berlín representants anarquistes i reconstitueixen l'AIT, l'organització més forta de la qual és la CNT. Les idees anarquistes van prenent cos a la CNT.



1 Maig 1919. Madrid

anarquistes contra la influència de la revolució russa en la CNT i en els treballadors/es en general. I és que el 1918 es discuteix en els grups anarquistes la integració a la CNT. Federico Urales i altres dirigents anarco-individualistes estaven en contra del sindicalisme i de fet no entren a la CNT fins molt de temps després. Però la seva política sectària davant dels treballadors i treballadores de la UGT, el seu apoliticisme sobre la base que no es pot pertànyer a cap partit i la declaració que la CNT persegueix els objectius del comunisme llibertari de Bakunin, són exemples clars de com la influència anarquista va quallant cada vegada més a la CNT.

Però la realitat és que es van trobar una forta oposició dins de la CNT, en un període que els treballadors i treballadores vivien en la més absoluta misèria, se'ls negava el dret a l'associació i la seva mobilització i lluita era pels drets més elementals, començant pel salari i acabant perquè no els matessin per estar afiliats a un sindicat. Les grans vagues com la de la Canadenca o la vaga general revolucionària de 1917, que tant de prestigi van donar a la CNT, van ser, com diu el manifest signat per Largo Caballero en nom de la UGT i Salvador Seguí en nom de la CNT, per «obligar les classes dominants a fer canvis que garanteixin al poble el mínim de consideracions decoroses de vida i de desenvolupament de les seves activitats emancipadores».

Bakunin, en el seu fulletó *La política de la Internacional*, exposa la seva opinió tan clarament i tant d'acord amb nosaltres que no volem deixar de reproduir un dels seus pensaments, que diu: «Pensem que

els fundadors de l'Associació Internacional van procedir amb gran prudència en eliminar del seu programa les qüestions polítiques i religioses. No és que els manquessin opinions polítiques i antireligioses concretes, però es van abstenir d'introduir-les en el programa perquè el seu fi principal era, abans de res, unir les masses obreres del món civilitzat en una acció comuna.»

Estem totalment d'acord amb Bakunin. Si volem guanyar un treballador/a per a les nostres posicions trotskistes no li farem aprendre el Programa de Transició o la Plataforma de l'Oposició d'Esquerres antiestalinista, li direm que ens volen fer passar una reforma laboral que ens deixarà sense jubilació i que això ho fa un govern burgès, i que només quan els i les obreres organitzades derrotem la burgesia estaran segures les nostres jubilacions, la feina i una llista infinita de coses. Però que igual que el moviment es demostra caminant, primer volem que lluiti, només lluitant adquirirà consciència revolucionària.

Aquest debat de concepció entre anarquistes és històric però també actual. Alguns sectors de l'anarquisme avui dia encara es queden la mar de contents, amb la situació gravíssima que tenim, propaganditzant que el sindicat CGT es basa en el comunisme llibertari i en l'acció directa. Salvant les diferències és la mateixa lògica de l'anomenada «propaganda pel fet». Els anarquistes Mateo Morral i Angiolillo van ser els seus màxims representants: no van trepitjar un sindicat en la seva vida, però van atemptar contra Alfons XIII i el segon va ajusticiar Cánovas del Castillo. Els

atemptats anarquistes buscaven la commoció general de la societat, la conscienciació de les masses i, abans de res, la denúncia de les greus desigualtats socials. El sector anarquista que va fundar la CNT el 1910 com una societat obrera és un altre. Aquesta és la diferència entre els dos sectors anarquistes: accions individuals o inserció entre els treballadors i treballadores.

No obstant això, va haver tres sectors a la CNT en aquella època.

1r Els «anarquistes purs» que estaven contra l'adhesió a la III Internacional, contra la unitat amb la UGT -per traïdora i basada en el parlamentarisme-, vénen descontentes de l'acció terrorista i veuen que la vaga de la Canadenca i la vaga general revolucionària del 17 ha fet més mal al govern i l'estat burgès que tots els atemptats junts, però alhora aquestes vagues els han «demostrat» que no cal distingir entre obrers/es d'UGT i dirigents -»tots són grocs«, arriben a dir-, volen convertir el sindicat en una organització anarquista. Tota lluita obrera ha d'estar allunyada dels moviments polítics.

2n Un grup liderat per Salvador Seguí anomenat anarcosindicalista, que no són pro bolxevics però avalen la revolució russa tàcticament, volen la unió amb la UGT perquè diuen que la seva direcció és traïdora però no pas la seva base social -com ho demostra la vaga de 1917-, estan en contra de les accions terroristes individuals, parteixen de les necessitats mínimes dels treballadors/es per elevar la seva consciència revolucionària, encara que ja tenen posicions reformistes de col·laboració de classes amb sectors de la burgesia catalana.

3r El sector representat per Andreu Nin i Joaquín Maurín, anarcosindicalistes en un primer moment, guanyats per al bolxevisme en aquest període, que volen constituir el Partit Comunista i són partidaris de la central única de treballadors/es. Estan en contra de les accions terroristes individuals perquè diuen que a Rússia es va assassinar el Tsar i va continuar l'exploració, i consideren que només la lluita dels treballadors/es posarà a l'exploració.

Aquests tres sectors que semblen irreconciliables acaben, durant la guerra civil, entrant en els governs burgesos de Largo Caballero en el cas dels cenetistes, en el cas dels

pro bolxevics signant el pacte de Front Popular i en el cas de Nin en el govern burgès de la Generalitat de Catalunya.

El II congrés va quedar en taules, però el 1922 la CNT està dirigida pel sector anarcosindicalista de Seguí i Pestaña, amb l'ajuda dels «anarquistes purs» per combatre el bolxevisme però irreconciliables pel que fa a la qüestió sindical. Els anarcosindicalistes tenen política davant la UGT, encara que aquesta política apunta al col·laboracionisme burgès. Els anarquistes purs no volen ni sentir parlar de la UGT i menys encara de política: consideren una traïció presentar-se a unes eleccions com a candidat obrer i revolucionari per utilitzar la tribuna burgesa del parlament, així com també signar un pacte d'unitat davant una vaga amb la UGT. Per desgràcia aquest sector encara hi és, tant a la CGT com a la CNT, cent anys després.

Notes

1 Associació dels Treballadors () o Internacional: va ser fundada a Londres el 1864. Els seus objectius eren l'organització política del proletariat del món. Van col·laborar-hi Karl Marx, Engels i Mijaíl Bakunin. Les grans tensions, fruit de les diferències programàtiques entre Marx i Bakunin van dur a l'escissió entre ambdós sectors. Va ser dissolta el 1876.

2 . Àngel Pestaña: històric dirigent anarquista. Va participar en el congrés de la CNT de 1919, i va ser escollit per unanimitat cap de Solidaritat Obrera. Secretari general de la CNT al II congrés. L'agost del 22 va ser víctima d'un intent d'assassinat en un discurs a

Manresa. Líder de la tendència trentista, s'oposa a la FAI i va ser expulsat de la CNT. Funda el 1932 el Partit Sindicalista, pel qual és escollit diputat per Cadis en les llistes del Front Popular el febrer del 36. Torna a la CNT en esclatar la guerra i mor en plena guerra civil.

3. Internacional Sindical Roja (ISR): branca sindical de la III Internacional. Els seus propòsits eren coordinar i organitzar la labor sindical del moviment comunista internacional, a més de contrarestar la influència de la socialdemòcrata Federació Sindical Internacional. El seu Secretariat va estar conformat per Andreu Nin i els russos Mijaíl Tómski i Alexei Losovski (secretari general 1921-1937).

4. Andreu Nin: secretari general de la CNT després de l'assassinat d'Evelio Boal el 1921. Partidari de la revolució d'octubre, marxa a Rússia, on milita al Secretariat de la Internacional Sindical Roja. El 1926, després de la degeneració stalinista de la URSS, s'uneix a l'oposició d'esquerra dirigida per Trotski. Abandona l'URSS el 1930 i funda ja a l'Estat espanyol l'Esquerra Comunista d'Espanya el 1931. Aquesta organització trotskista s'unifica amb el Bloc Obrer i Camperol donant vida al Partit Obrer d'Unificació Marxista (POUM). En esclatar la guerra civil és el màxim dirigent del POUM i l'agost de 1936 entra com a conseller de Justícia a la Generalitat catalana. És detingut a Barcelona el 16 de juny del 37 i assassinat pels stalinistes. A hores d'ara segueix sense haver-se trobat el seu cadàver.



Pestaña, Seguí, Pi i Molins a Madrid

5. Salvador Seguí, el Noi del sucre: dirigent històric de l'anarquisme ibèric. Secretari general de la CNT de Catalunya el 1918. Emprisonat moltes vegades, dirigent de la CNT en la vaga de la Canadenca, deportat a Maó el 1920. El març del 22 és nomenat secretari general de la CNT. Mor tirotejat el 10 de març del 23 pels pistolers del Sindicat Lliure al costat del seu company Francisco Comes, *Perones*.

6. Evelio Boal: dirigent de la CNT. Secretari general al II congrés. L'agost de 1920, juntament amb Salvador Seguí i Salvador Quemades, va viatjar a Madrid per refer l'aliança entre la CNT i la UGT. Va seguir al capdavant de la CNT fins el març de 1921, quan va ser detingut i emprisonat a la Presó Model de Barcelona. La matinada del 17 de juny del 21 (algunes fonts diuen el 15) el van deixar en llibertat i va ser assassinat a la porta de la presó, al costat d'Antoni Feliu, tresorer del sindicat.

7. Joaquín Maurín: el 1921 va ser enviat com a part de la delegació de la CNT al congrés fundacional de la Internacional Sindical Roja a Moscou. Secretari general de la CNT, fins a la seva detenció el febrer del 22. A principis del 24 va ingressar al Partit Comunista d'Espanya (PCE). Funda el Bloc Obrer i Camperol (BOC), organització dissident de Stalin, i és triat secretari general. Després de la derrota de la Revolució asturiana, el BOC es va unificar amb l'Esquerra Comunista (fins a aquest moment l'organització trotskista espanyola) d'Andreu Nin (setembre del 35), donant lloc al Partit Obrer d'Unificació Marxista (POUM), del qual Maurín va ser triat secretari general. El POUM va signar el pacte del Front Popular i Maurín va ser triat diputat en les eleccions del 16/02/36. En produir-se el cop d'estat el 18 de juliol de 1936, es trobava a Galícia, zona on va triomfar la revolta. Ràpidament va intentar passar a la zona republicana a través d'Aragó, però va ser detingut a Jaca i emprisonat pels franquistes. Va passar tota la Guerra Civil a la presó i es va exiliar a Nova York. Va morir el 1973.

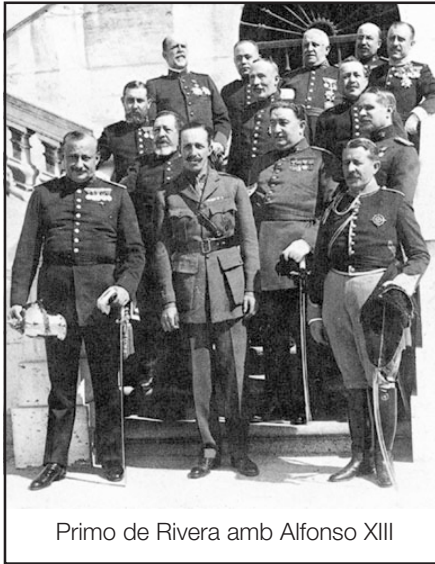
La dictadura de Primo de Rivera i la CNT

El 13/9/23 el capità general de Catalunya, Miguel Primo de Rivera, es va revoltar contra el Govern i va fer un cop d'estat amb el suport de la majoria de les unitats militars i l'aplaudiment de la patronal catalana. I serà precisament el tema nacional un dels aspectes més perseguits per la dictadura en la seva política cap a Catalunya, prohibint la senyera, l'himne català -Els Segadors-, clausurant el Futbol Club Barcelona i l'Orfeó Català. A Euskadi la mateixa cosa: clausura l'*Aberri*, el diari del PNB.

Largo Caballero va ser nomenat

conseller d'estat i el PSOE va adoptar una posició de col·laboració amb la dictadura. En un primer moment no es va il·legalitzar la CNT i *Solidaritat Obrera* va seguir publicant-se fins el maig del 24, amb censura inclosa, és clar! El règim pressionava: va utilitzar el Decret de 30/3/23 -que no havia estat aplicat- on s'exigia als sindicats els reglaments, estatuts, actes, llibres de registre de socis i de comptabilitat i tot el que afectava la seva vida legal. En el llibre de registre de socis s'hi havien de consignar nom i cognoms, professions

i domicilis de cada associat, així com les dates d'altres i baixes de l'organització, funcions i càrrecs ocupats. És així com apareixen sindicats legals i sindicats il·legals dins de la CNT i forts enfrontaments entre partidaris -amb el suport de militants de solvència com Peiró¹ i Pestaña- i enemics de la legalització. Els problemes interns que s'arrossegaven es fan més grans i es multipliquen les diferències. Mentrestant Durruti², Ascaso³, Garcia Oliver⁴ i el grup anarquista *Els Solidaris* assassinaven reaccionaris com el cardenal



Primo de Rivera amb Alfonso XIII

Soldevila a Saragossa, o abans el cap de govern Eduardo Dato, i fugien a Llatinoamèrica per iniciar la seva campanya expropiadora, assaltant bancs i donant els diners a l'organització cenetista. És la tàctica anomenada de la «pistola obrera», com la definia orgullosament Garcia Oliver, en el primer aniversari de l'enterrament de Durruti. Una posició contestada amb força pel sector anarcosindicalista, encara que mai no els denunciaven davant la policia ni els «condemnen», cosa que sí que va fer Diego Abad de Santillán⁵

amb Severino di Giovanni⁶ a l'Argentina. Coincidim amb els anarcosindicalistes: ajusticiar Dato o Soldevila no resol res, altres ocuparan el seu lloc i, encara pitjor, a més de la repressió que genera, fa créixer l'escletxa entre els i les treballadors i les organitzacions revolucionàries.

Però darrera d'aquestes diferències hi havia més coses. Salvador Seguí i Àngel Pestaña també veien com aquests mètodes els perjudicaven per al seu *possibilisme polític*, el projecte del qual era anar cap a una organització política. Això resultava inacceptable pels anarquistes purs, encara que després, el 1927, aquests van constituir la FAI, que no és cap altra cosa que un partit anarquista.

El 28/5/24 és assassinat Rogelio Pérez Cicario, botxí de l'Audiència de Barcelona, i tots els sindicats de la CNT són il·legalitzats.

El 26/11/26, per reial Decret, són imposats els comitès paritaris dins de l'organització corporativa del treball. Representen la col·laboració de classes, d'aquelles classes que acabaven de fer-se una guerra d'extermini. Era la negació del dret de vaga, el compromís sota laude de l'àrbitre funcionari. Era la proscripció brutal de l'acció directa

del sindicalisme no domesticat. Però la dictadura no acaba d'escombrar les organitzacions obreres, i així molts diaris de la CNT del nord de la península són legals i, com hem dit, el 1927 es constitueix la FAI.

La dictadura de Primo de Rivera es va afeblir, perdent la confiança de sectors burgesos, i cau el 28/1/30 substituïda pel militar Dámaso Berenguer. En aquest període la CNT és legalitzada de nou. La monarquia enfonsava el capitalisme, i els burgesos, abans monàrquics, ara es fan republicans i acudeixen a auxiliar-los els partits republicans signants del Pacte de Sant Sebastià. Maura ho explica així: «*El problema que se'ns plantejava era el següent: la monarquia s'havia suïcidat i, per tant, o ens incorporàvem a la revolució naixent, per defensar dins seu els principis conservadors legítims o deixàvem el camp lliure, en perillósíssima exclusiva a les esquerres i a les organitzacions obreres.*» El pas de la monarquia a la república és conduït per monàrquics. Romanones va realitzar el traspàs al seu antic secretari Alcalá Zamora. La república neix producte d'aquesta reacció burgesa davant de la lluita dels i les treballadores contra la monarquia en el context de la revolució.

Notes

1. Joan Peiró: secretari general de la *Federación Española de Vidrieros y Cristaleros* (1916-1920), director de *Solidaritat Obrera* (1930). Secretari general de la CNT el 1922. El 1931 va signar el «Manifest Trentista». Al costat de Joan Garcia Oliver, Frederica Montseny i Juan López va ser un dels quatre ministres anarquistes al govern de la República en plena revolució. S'exilia a França, d'on és extradit i afusellat per Franco el 1942

2. Buenaventura Durruti: dirigent de la CNT. Militant de la UGT, de la qual va ser expulsat per defensar posicions revolucionàries. Es va traslladar el 1920 a Barcelona, on es va afiliar a la CNT. El 1922 va formar amb Joan Garcia Oliver, Francisco Ascaso i Ricardo Sanz el grup *Los Solidarios*, amb el qual va perpetrar un atracament al Banc d'Espanya a Gijón el 1923. Va haver de fugir a l'Argentina, on va fer diversos atracaments a bancs i van matar un policia. Després a Xile, on al costat d'altres anarquistes porta a terme el primer assalt en aquest país com a part d'una campanya per recollir recursos per alliberar companys empresonats a l'Estat espanyol. A França és empresonat al costat de Francisco Ascaso i Gregorio Jover acusat d'intentar assassinar Alfons XIII. Gràcies a la campanya contra la seva extradició no és assassinat a Espanya o

l'Argentina, des d'on també se'n demana l'extradició. El 1931 va tornar a l'Estat espanyol i es va integrar al sector *faista*. Va ser deportat per la república a Guinea Equatorial i Canàries. Al començament de la revolta feixista va participar en la lluita que la va derrotar a Barcelona; va marxar a Saragossa amb la columna que duia el seu nom. Va morir el 20/11/36 quan va ser enviat amb la seva columna a la defensa de Madrid. Avui dia encara és un enigma com va morir. Contrari a la militarització de les milícies obreres i màxim exponent de la CNT i l'anarquisme, defensava que per guanyar la guerra s'havia de fer la revolució.

3. Francisco Ascaso: forner i cambrer, afiliat a la CNT. Va arribar a Barcelona el 1922. Al costat de Buenaventura Durruti, Joan Garcia Oliver, Ricardo Sanz, Antonio Ortiz i Gregorio Jover, forma part de «*Los Solidarios*». Empresonat entre 1920 i 1922 a la presó de Predicadores (Burgos), sota l'acusació de pràctiques terroristes. El 1923, sota la dictadura de Primo de Rivera, Ascaso i alguns dels seus companys es van exiliar a França, després d'assassinar amb vint trets el cardenal-arquebisbe de Saragossa, Juan Soldevila, a la capital aragonesa, el 23 de juny. D'allà Ascaso és perseguit, continua cap a Amèrica i participa en un altre atracament.

De retorn a França, Ascaso, Durruti i Jover van ser detinguts el 25/6/26, acusats de preparar un atemptat contra Alfons XIII, que visitava París; finalment, davant la falta de proves, van ser expulsats i van salvar-se de la petició d'extradició de l'Estat espanyol, que significava la seva mort. Tot just proclamada la II República, va tornar a l'Estat espanyol i va fundar el grup d'acció «*Nosaltres*». El 1932 va ser novament detingut i deportat a Guinea Equatorial i posteriorment al penal del Puerto de Santa María. Va morir d'un tret al cap el 19 de juliol de 1936 en els combats contra els militars feixistes a la caserna de les Drassanes de Barcelona. El seu germà Domingo va ser assassinat pels stalinistes en les jornades de maig a Barcelona.

4. Joan Garcia Oliver. El ministre anarquista per excel·lència. Va participar com a informador en l'atemptat que va costar la vida a Dato; membre del grup *Los Solidarios* al costat de Durruti, Ascaso, Jover, Sanz. Quan es va proclamar la república va ser partidari de les insurreccions anarquistes. Va participar activament en les jornades del 18 de juliol que va derrotar els militars feixista a Barcelona i era partidari d'anar a totes en la guerra civil, o sigui de fer la revolució i instaurar el comunisme llibertari. Però pocs mesos després va entrar en el govern de Largo Caballero com a

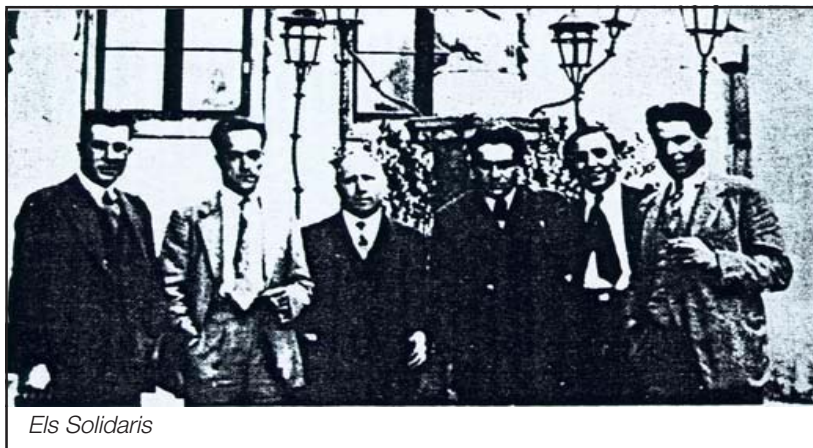
ministre de Justícia. Figura molt discutida a la CNT sobretot a partir dels Fets de maig de 1937, on va cridar a l'alto el foc insistentment fins que el govern de la república va prendre el control de Barcelona i va posar fi a les il·lusions revolucionàries. Va exiliar-se a Suècia i va travessar la URSS en temps de Stalin per arribar amb vaixell a Mèxic. Encara eren molt recents les purgues de Moscou i el mateix viatge va costar la vida a molts revolucionaris, però no pas a ell.

5. Diego Abad de Santillan: va participar en la vaga general de 1917, cosa que li va costar més d'un any de presó. Un cop alliberat, el 1918, va embarcar amb passaport fals cap a l'Argentina on va actuar com a activista de la Federació Obrera Regional Argentina (FORA) i va ser editor del seu diari antipolític *La Protesta*. Va representar la FORA durant la formació de l'AIT a Berlín el 1922. Altre cop a Argentina va continuar amb la seva militància anarquista a la FORA i dirigint, amb un altre espanyol, Emilio López Arango, *La Protesta*, per la qual va traduir la biografia de Bakunin. No van participar en la campanya contra l'extradició de Durruti i Ascaso, perquè consideren que això no entra en la moral anarquista. Enfrontat des del primer moment amb el cop d'estat del general Uriburu (6 setembre de 1930), va ser condemnat a mort per intent de sedició i perseguit per la policia, aconseguint escapar a Montevideo. Membre actiu de la FAI. Entre desembre del 36 i abril del 37

va ser conseller d'Economia de la Generalitat de Catalunya. Després de la mort de Franco va tornar a Barcelona, on va morir el 1983.

6. Severino di Giovanni, militant anarquista italià. El 1922 va exiliar-se a l'Argentina. Va dirigir el diari anarquista *Culmini*. Di Giovanni és famós per la seva acció violenta. Entre els atemptats que se li associen hi ha: la voladura de l'ambaixada dels EUA a l'Argentina (com a resposta a l'assassinat de Sacco i Vanzetti) i la del City Bank al centre de Buenos Aires. El 23/5/28 una explosió va destruir el consolat italià: els objectius eren l'ambaixador i el cònsol Capanni, però van caure alguns innocents. Aquest fet

va dividir l'anarquisme per sempre. Certs sectors anarquistes van donar suport a Severino, però el diari *La Protesta* d'Abad de Santillan el va acusar de: «*espia feixista, agent policial estranger, burgès, capitalista*». Di Giovanni va polemitzar amb López Arango i Abad de Santillan durant mesos. Els atacs es van fer ferotges, fins el punt que algú del grup de di Giovanni va matar a trets el director de *La Protesta*, López Arango i va amenaçar de mort Santillan diverses vegades. El 29/1/31 va ser detingut. Va ser salvatgement torturat, amb tenalles li van aixafar els testicles, li van retorçar la llengua, el van cremar amb cigarretes... L'1/2/31 va morir afusellat al crit de *Evviva l'Anarchia!*



Els Solidaris

La II República y la República Catalana

El 14 d'abril de 1931 es proclama la II República. El seu primer govern és pràcticament el dels signants del Pacte de San Sebastià: Maura, Alcalá Zamora, Prieto, Azaña. El seu programa parlava de responsabilitat, llibertat de creences i culte, garanties individuals i de la propietat privada. El nou règim no tenia res de revolucionari.

A Catalunya, Macià arrossegava multituds i es forma la coalició Esquerra Republicana de Catalunya —Estat Català, els republicans catalanistes de Companys, Unió de Rabassaires, la USC i el grup de L'opinió de Tarradellas— amb el suport explícit de la CNT i va guanyar les eleccions municipals del 12 d'abril de 1931. Macià va proclamar la República Catalana el 14 d'abril. Macià era l'home del moment a Catalunya, un vell militar, catalanista, conspirador fins i tot amb els anarquistes contra la monarquia, amic de la Rússia de Stalin —que no de la de Lenin—, terratinent, catòlic, del qual fins i tot els emigrants murcians i aragoneses parlaven bé. L'abril de 1931 l'estat central s'enfonsava i Maura, ministre de la Governació, adverteix que l'estat

central no pot plantar cara alhora als camperols andalusos i extremenys, als obrers i a les aspiracions de llibertat dels catalans. El govern provisional envia una delegació que convenç Macià que renunciï a la República Catalana per evitar que s'enfonsi l'estat central capitalista, els interessos del qual defensa el govern republicà. Macià renuncia a la república catalana i proclama la Generalitat. En la sessió inaugural del Parlament català, va dir: «*Vaig renunciar a la República Catalana perquè la continuació d'ella podia posar obstacles a la república espanyola. A més en l'horitzó ibèric s'endevinava un malestar social. Vaig voler prevenir a Catalunya d'un possible contagi, al mateix temps que he ajudat a la salvació de la república espanyola...*», deixant clar que abans que independentista era burgès. És la incapacitat burgesa de portar a terme les seves reivindicacions quan apareix la revolució obrera. Salvador Seguí parlava així gairebé 20 anys abans: «*...que es doni, no ja l'autonomia, que aquesta després de tot és acceptable: que es doni fins i tot la independència*

de Catalunya, i ¿sabeu qui serien els primers en no acceptar la independència de Catalunya? Nosaltres, no; de cap manera; nosaltres ens enteníem molt bé i aviat amb la burgesia catalana. Sabeu, repeteixo, qui serien els primers en no acceptar la independència de Catalunya? Els mercaders de la Lliga Regionalista, la mateixa burgesia catalana.» (Salvador Seguí, discurs a la Casa del Poble de Madrid el 4/10/19). I va justament això és el que va passar...

El 7/5/31 Largo Caballero, ministre de Treball i secretari general de la UGT, va promulgar el Decret llei que implantava els jurats mixtos. Tota diferència entre obrers/es i patronal havia de ser prèviament arbitrada, cosa que tendia a suprimir el dret de vaga. Això deixava en un desavantatge clar la CNT —el sector majoritari del proletariat espanyol organitzat— respecte la UGT, ja que anava contra els seus principis més bàsics i la deixava fora de la llei.

Els treballadors i treballadores van comprendre aviat que el nou règim no satisfaria les seves raonables aspiracions. El que havia nascut

Extractes de la declaració dels *Trentistes*

Un fragment de la declaració dels *Trentistes*: «**UNA INTERPRETACIÓ:** *Amb una situació que és de profunda tragèdia col·lectiva; amb el poble que vol sortir del dolor que el turmenta i mata, i com que no hi ha cap més possibilitat, la revolució, com afrontar-la? La història ens diu que les revolucions les han fetes sempre les minories audaces que han impulsat el poble contra els poders constituïts. N'hi ha prou que aquestes minories vulguin, que li proposin, perquè en una situació semblant la destrucció del règim imperant i de les forces defensives que el sostenen sigui un fet? Vegem-ho. Aquestes minories, proveïdes d'alguns elements agressius, un bon dia, o aprofitant una sorpresa, planten cara a la força pública, s'hi enfronten i provoquen el fet violent que pot conduir-nos a la revolució. Una preparació rudimentària, uns quants elements de xoc per començar, i ja n'hi ha prou. Fien el triomf de la revolució al valor d'uns quants individus i a la problemàtica intervenció de les multituds que els secundaran quan siguin al carrer.*

No cal prevenir res, ni comptar amb res, ni pensar en cap altra cosa que en llançar-se al carrer per vèncer un mastodont: l'Estat. Pensar que aquest té elements de defensa formidables, que és difícil destruir-lo amb els seus ressorts de poder, la seva força moral sobre el poble, la seva economia, la seva justícia, el seu crèdit moral i econòmic que no estiguin trencats pels robatoris i malapteses, per la immoralitat i incapacitat dels seus dirigents i pel debilitament de les seves institucions; pensar que mentre això no passi ha de destruir-se l'Estat, és perdre el temps, oblidar la història i desconèixer la pròpia psicologia humana. I això s'oblida, s'està oblidant actualment. I per oblidar-ho tot, s'oblida fins i tot la pròpia moral revolucionària. Tot es confia a l'atzar, tot s'espera de l'imprevist, es creu en els miracles de la santa revolució, com si la revolució fos una panacea i no un fet dolorós i cruel que ha de forjar l'home amb el sofriment del seu cos i el dolor de la seva ment. Aquest concepte de la revolució, fill de la més pura demagògia, patrocinat durant dotzenes d'anys per tots els partits polítics que han intentat i aconseguit moltes vegades assaltar el poder, té encara que sembli paradoxal, defensors en els nostres mitjans i s'ha reafirmat en determinats nuclis de militants. Sense adonar-se'n cauen en tots els vicis de la demagògia política, en vicis que ens duriem a lliurar la revolució, si es fes en aquestes condicions i triomfés, al primer partit polític que es presentés, o bé a governar nosaltres, a prendre el poder per governar com si fóssim un partit polític qualsevol. Podem, hem de sumar-nos nosaltres, pot i ha de sumar-se la Confederació Nacional del Treball a aquesta concepció catastròfica de la revolució, del fet, del gest revolucionari?»

Però un altre sector de la militància –amb Joan Garcia Oliver, Francisco Ascaso i Buena-ventura Durruti, Diego Abad de Santillan, la FAI...- considerava que la República obria pas a una conjuntura revolucionària que havia d'aprofitar-se abans que es consolidés el règim democràtic burgès, un moment en el qual s'havia d'impulsar immediatament el fet revolucionari a través de la declaració de vagues generals i de l'*insurreccionalisme*. Finalment guanya el sector *faista* i els *trentistes*, juntament amb militants del BOC, són expulsats de la CNT. No es tornen a incorporar a la CNT fins poc abans de la guerra civil, el 1936 en el congrés de Saragossa. Peiró, Pestaña i els *trentistes* representaven una tendència reformista i no revolucionària: tenien raó en el seu manifest que la revolució no vindrà per un sector d'il·luminats o per insurreccions de localitats sinó que vindrà per la participació de tots els treballadors i treballadores; el problema és que els dirigents *trentistes* ja tenien una política definida de col·laboració amb la burgesia republicana. En general aleshores la postura de la FAI era correcta: cap confiança en els republicans burgesos. Només que al costat d'això Durruti i Garcia Oliver, com a majoria de la CNT i la FAI, prenen les regnes de l'organització per iniciar l'*insurreccionalisme*. Garcia Oliver en diu «gimnàstica revolucionària», que consisteix a cridar a la revolució en zones concretes i instaurar el comunisme llibertari, com a Casas Viejas i altres localitats. Això va afeblir el moviment obrer i no es va coordinar a nivell estatal, va donar ales a la repressió burgesa i els dirigents obrers va ser reprimits, fins al punt que quan va esclatar la revolució asturiana la CNT tenia la majoria dels dirigents a la presó i molts sectors derrotats, desarmats i milers de militants presos. Això no vol dir que el terrorisme o l'*insurreccionalisme* practicat per Durruti i Oliver sigui condemnable, ho és políticament però res més, mai no jutjarem un/a revolucionari/ària per assassinar Dato o Soldevila i per alçar-se a Casas Viejas o on sigui per la situació de misèria i de desesperació en la qual viuen els i les treballadores. Estem d'acord amb aquest sector en denunciar la burgesia republicana com a reaccionària, per més republicana que fos, amb el que no estem d'acord és en la seva orientació insurreccionalista, com tampoc abans amb els anomenats homes d'acció de la CNT.

amb una tremenda il·lusió de les i els treballadors, cada vegada era més clar que era un traspàs de poders de la monarquia a la república amb l'objectiu d'impedir que el proletariat aixafés al capitalisme. Quina va ser la postura de la CNT davant de tot això? «*Qui pot negar que la CNT ha constituït la força organitzada més important d'Espanya? Qui pot negar que a Espanya ningú podia fer res, en sentit revolucionari, sense comptar amb aquesta força organitzada?... Si els anarquistes ens sentíem incapaçats per establir el comunisme llibertari, no era de sentit comú oferir aquesta força organitzada, a fi que el progrés polític d'Éspanya no quedés estancat? I què té de particular que l'oferiment fos fet a les esquerres burgeses?» Joan Peiró a *L'opinió* n. 32, 22 de setembre de 1928.*

El 1930 Peiró va signar el manifest de «Intel·ligència Republicana», pel qual va rebre nombroses crítiques internes que el van dur a retirar la signatura. En el III Congrés de la CNT de 1931 a Madrid, va aconseguir un suport massiu davant de les tesis de Durruti i Garcia Oliver. En aquest mateix congrés va donar suport a la ponència sobre la «Posició de la CNT davant les Corts Constituents» que defensava que la proclamació de la República podria suposar un avenç per a la classe treballadora. Aquesta ponència va ser aprovada amb algunes modificacions malgrat l'oposició dels sectors *faistes* que hi veien un suport a la maquinària política burgesa. Una petita part de la ponència deia això: «*Les Corts Constituents són el producte d'un fet revolucionari, aquest fet*

directament i indirecta va tenir la nostra intervenció. És que pensem que més enllà de la Confederació, hi ha un poble subjugat, un poble al qual cal alliberar, perquè els nostres postulats, amplis, justos, humans, caminen cap a un país on no sigui possible que ni un sol home visqui sent esclau». El que no deia era qui s'asseia en aquestes Corts Constituents: ni més ni menys que

Alejandro Lerroux, Ángel Ossorio i Gallardo, Sánchez Guerra per l'empresarial candidatura de suport a la república i força reaccionaris més que per descomptat no eren pas a les Corts per la seva política revolucionària. El 1931 també van signar 29 destacats/des cenetistes més, com Ángel Pestaña, el «Manifest Trentista», on s'analitzava la situació econòmica i social de

l'Estat espanyol i es criticaven tant el govern republicà com els sectors cenetistes més radicalitzats. La reacció d'aquests darrers va provocar la dimissió de Pestaña del comitè nacional de l'organització i la sortida dels sindicats de Sabadell, als quals posteriorment se'n van anar afegint altres que van acabar constituint un bloc anomenat «Sindicats d'Oposició».

La repressió republicana: trets a la panxa

Pasajes, Arnedo, Castilblanco, Sevilla, Fígols, la conca alta del Llobregat i el Cardener i finalment Casas Viejas, són alguns dels exemples de la repressió de la República davant la lluita dels i les treballadores. Durant l'any i mig de vigència de la República, es van produir 30 vagues generals, 3.600 vagues parcials i 161 suspensions de diaris. I com a conseqüència: 400 morts, 9.000 detencions i 160 deportacions. Una de les vagues més dures va ser la de Duro Felguera, que ja havia començat el juliol de 1931 i es va sostenir nou mesos contra l'empresa per haver acomiadat treballadors d'edat avançada sense indemnització. No tota la repressió va anar contra la CNT: a Castilblanco i Arnedo va ser als treballadors de la Federació de la Terra de la UGT. Cap dirigent trentista important va ser deportat o

empresonat, mentre Durruti o Ascaso van ser deportats i empresonats. Finalment a Casas Viejas queda la síntesi de què va ser la República, Azaña dona l'ordre: «Ara digui vostè al general de la divisió que estigui previngut i res d'agafar presoners i ficar-los a les casernes, perquè després resulten innocents i els hem d'alliberar. Trets a la panxa! A la panxa!». La població de Casas Viejas proclama el comunisme llibertari i en resposta

les forces d'assalt de la República, comandades pel capità Manuel Rojas, entren al poble disparant i cremant les barraques dels i les treballadores. En una d'elles, ocupada pel vell militant anarquista Seisdedos, el combat va durar tota la nit i van ser assassinats 16 jornalers, molts d'ells cremats. Els que fugien de l'incendi van ser tirotejats. Va passar l'11/1/33 sota el govern de la coalició republicano-socialista, i el novembre hi va haver les eleccions que van donar una àmplia victòria a la dreta reaccionària. Comença el bienni radical-cedista i amb ell una altra etapa de repressió obrera, ara sota el govern de Lerroux i la CEDA. Aquests fets faran molt difícil d'explicar als ministres cenetistes durant la guerra -només tres o quatre anys més tard- que el dilema era república o feixisme.



La revolució asturiana

Després de les eleccions generals de 1933, els radicals formen un govern monocolor minoritari liderat per Alejandro Lerroux, i recolzat a les Corts per la Confederació Espanyola de Dretes Autònomes (CEDA). Aquest darrer, d'ideologia clerical conservadora i antirrepublicana, que va ser el partit més votat i s'havia convertit en la principal minoria de la Cambra.

A l'octubre de 1934, la CEDA retira la confiança al govern centrista dels radicals de Lerroux i exigeix participar-hi. El president de la República Alcalá-Zamora, malgrat els temors que li inspirava la doctrina de Gil-Robles, decideix indicar a Lerroux que s'incloguin tres ministres

de la CEDA en el Gabinet. Aquest nomenament no és acceptat pels partits d'esquerra, especialment el PSOE, que esperaven una convocatòria anticipada d'eleccions generals. Així a Madrid el 5 d'octubre la UGT va declarar una vaga general, que la CNT no va seguir. Els vagues van intentar assaltar la Presidència del Govern i després de dues hores de trets el govern de la República va dominar la situació i va empresonar els revoltats.

A Biscaia i Guipúscoa els nacionalistes es van negar a secundar la revolució, però la UGT va declarar la vaga general i va ocupar les zones mineres i industrials i

va mantenir l'ocupació en algunes zones fins el 12. L'exèrcit va sufocar la revolució amb un balanç de com a mínim 40 morts, entre ells alguns dirigents locals carlistes d'Eibar i Mondragon assassinats per l'esquerra, i diversos vagues, morts en els enfrontaments armats.

A Aragó, Andalusia i Extremadura els camperols, esgotats per les vagues que s'havien produït al març, abril i juny no van secundar la vaga.

A Cantàbria la vaga es va desenvolupar del 5 al 16, amb l'epicentre a la zona industrial de Torrelavega i la conca del Besaya. La normalitat no va tornar a Torrelavega fins el 18. El balanç final va ser de 11 morts.

La CNT asturiana

A Astúries la CNT mantenien una postura més favorable a la formació d'aliances obreres que en altres zones de l'Estat espanyol. Així aquesta organització i la UGT havien signat al març un pacte amb el qual va estar d'acord la FSA, federació del PSOE a Astúries, forjant l'aliança obrera plasmada en la UHP (*Unión de Germanos Proletaris*) sorgida el mes anterior. A la UHP se li anirien unint altres organitzacions obreres com el BOC, l'Esquerra Comunista i finalment el PCE.

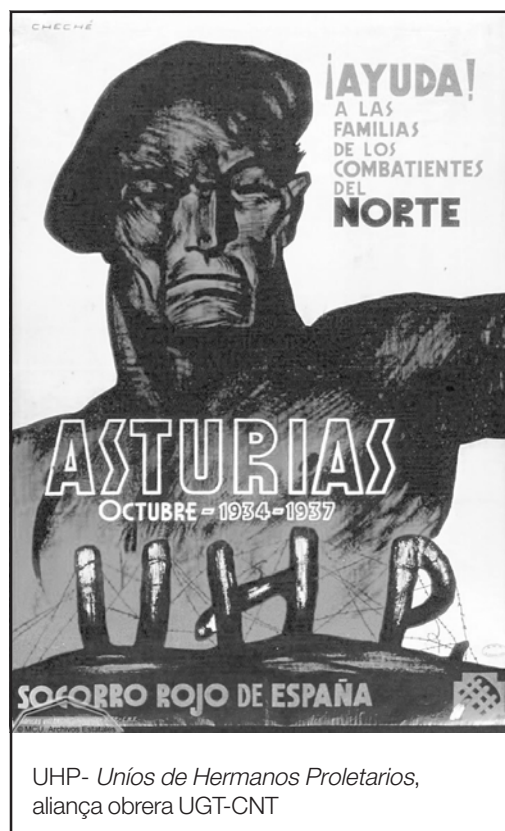
La UHP proclama a Oviedo la *República Socialista Asturiana* i ataca les casernes de la Guàrdia Civil, les esglésies, els ajuntaments, etc i durant tres dies gairebé tota Astúries va estar en mans dels miners, incloses les fàbriques d'armes de Trubia i Vega. 10 dies després, uns 30.000 treballadors formen l'exèrcit de l'octubre roig asturià. Des del govern consideren que la revolta és una guerra civil en tota regla, tot i no saber que els miners comencen a considerar a Mieres la possibilitat d'una marxa sobre Madrid.

Els generals Goded i Franco són cridats perquè dirigeixin la repressió de la rebel·lió des de l'Estat Major a Madrid. Aquests recomanen que es portin tropes de la Legió i de Regulars des del Marroc. El govern accepta la seva proposta i el radical Diego Hidalgo, ministre de la Guerra, justifica formalment l'ocupació d'aquestes forces mercenàries, amb el fet que li preocupava l'alternativa que joves reclutes peninsulars morissin en l'enfrontament.

El general Eduardo López Ochoa, comandant les forces militars governamentals, va anar a donar suport a les tropes assetjades a Oviedo, al costat del coronel Juan Yagüe amb els seus legionaris i suport d'aviació. La repressió posterior va ser molt dura. A Langreo i al barri del Llano de Gijón hi van arribar a haver breus experiències de comunisme llibertari. S'estima que en els 15 dies de revolució va haver-hi a tot l'Estat espanyol entre 1.500 i 2.000 morts (encara que alguns autors parlen de 4.000) dels quals 1.400 morts i més de 200 ferits/des van ser només Astúries. La ciutat d'Oviedo va quedar pràcticament destruïda. Es calcula que a tot l'Estat van ser detingudes i sotmeses a judici 30.000 persones que van participar en la revolució. Com a anècdota: l'avi de Zapatero -actual president del govern- va participar en la revolució asturiana, només que Zapatero amaga un detall, el seu avi va afusellar obrers asturians.

A Barcelona el govern de la Generalitat de Catalunya presidit per Lluís Companys, d'Esquerra Republicana de Catalunya (ERC), va proclamar l'*Estat Català* dins d'una *República Federal Espanyola*, la nit del 6 al 7 d'octubre. Això va provocar la declaració de l'estat de guerra i la intervenció de l'exèrcit, comandat pel general Domingo Batet, que dominà ràpidament la situació i va posar fi a la república catalana després de lluites en les quals van morir unes 40 persones, la detenció de Companys i la fugida de Dencàs a França. A més l'autonomia catalana es va suspendre i la Generalitat va ser substituïda per un *Consell de la Generalitat* designat pel govern, en el qual van participar diversos dirigents de la Lliga Regionalista de Catalunya i el Partit Republicà Radical. La CNT no va voler saber res d'aquest embolic nacionalista antiobrer: fins a aquí, tot bé.

El que no explica la direcció de la CNT és que la «gimnàstica revolucionària» no li va deixar veure «l'olimpiada revolucionària», ni que l'Aliança Obrera catalana havia convocat la vaga general pel 5 d'octubre d'acord amb els seus germans asturians/es. L'Aliança Obrera catalana estava formada pels Sindicats d'Oposició exclosos de la CNT, la Federació Sindicalista Llibertària, la Federació de Sindicats Exclosos de la CNT; la UGT; el Partit Sindicalista; la Federació Catalana del PSOE; el Bloc Obrer i Camperol; la Unió Socialista de Catalunya; l'Esquerra Comunista i la Unió de Rabassaires. A l'Aliança Obrera catalana només hi faltaven la CNT i els comunistes de Stalin. El que no explica la direcció de la CNT és que l'Aliança Obrera catalana no té res a veure amb el nacionalisme burgès d'ERC i Companys. L'Aliança Obrera li diu al mateix Companys en l'entrevista que tenen abans de la vaga: «*Els treballadors reclamen el Poder per canalitzar l'economia sobre unes bases socialistes. Els treballadors d'Espanya es llancen avui a la*» La CNT no volia ni sentir parlar d'aliances i



decideix no participar en l'octubre català. La regional asturiana de la CNT suggereix a tota la CNT un pacte amb la UGT i el PSOE basat en cinc punts:

1. Acord sobre un pla inequívocament revolucionari.
- 2.- Acceptació de la democràcia obrera revolucionària, és a dir, de la voluntat majoritària del proletariat.
3. - Socialització immediata dels mitjans de producció.
4. -Les organitzacions municipals i industrials federades per branques d'activitat i confederades nacionalment tindran cura de mantenir el principi d'unitat en l'estructuració de l'economia.
5. - Tot òrgan executiu necessari per atendre altres activitats que no siguin les econòmiques estarà controlat i serà escollit i revocable pel poble.

La direcció de CNT no fa seu aquest acord i deixa de banda els i les obreres asturians. A Catalunya la CNT i la FAI no entren a l'Aliança Obrera, que no és cap altra cosa que un front únic obrer sense cap partit burgès. Per nosaltres acaba l'apogeu de la direcció *faista* de la CNT, que arran d'aquests esdeveniments entra en un camí en picat de col·laboracionisme amb la burgesia, que culmina amb l'entrada dels ministres de la CNT i la FAI al govern de Largo Caballero.